

PROGRAM PRAC KONSERWATORSKICH PRZY POLICHROMOWANYM STROPIE
Z 1679 ROKU W KOŚCIELE PARAFIALNYM PW. NAJŚWIĘTSZEJ MARYI PANNY
ZWYCIĘSKIEJ.

I ETAP

Olsztyn 2024

PROGRAM PRAC KONSERWATORSKICH PRZY POLICHROMOWANYM STROPIE
Z 1679 ROKU W KOŚCIELE PARAFIALNYM
PW. NAJŚWIĘTSZEJ MARYI PANNY ZWYCIĘSKIEJ.

I ETAP

Data i numer rejestru – 27.11. 95 rok. B.153/18

Malowidło umieszczone na suficie w kościele w Łabędniku przedstawia scenę Wniebowstąpienia Chrystusa, otoczoną dekoracyjną bordiurą – dzisiaj prawie niewidoczną.

Konieczność wykonania prac konserwatorskich przy polichromowanym stropie wynika z szybko pogarszającego się stanu zachowania polichromii, która ulega systematycznej nieodwracalnej degradacji. W opracowanej w 1995 roku Karcie Ewidencyjnej Zabytku (tzw. białej karcie) zawarta została informacja, iż warstwa malarska jest słabo związana z podłożem. Przez lata destrukcja stopniowo postępowała, a stan zabytku ulegał pogorszeniu. Warstwa malarska jest silnie spudrowana w wyniku rozkładu temperowego spoiwa. Na stropie widoczne są obszerne ubytki kompozycji, która w wielu partiach jest słabo czytelna, wyblakła i poszarzała. Najsilniej zniszczone są fragmenty usytuowane na spływach, gdzie znajdują się istotne elementy kompozycji – postacie Apostołów oraz herby rodowe fundatorów.

Powierzchnię malatury pokrywa warstwa brudu i nalotów organicznych. W wielu miejscach widoczne są plamy i zacieki, które powstały w wyniku istniejącej przeszłości nieszczelności pokrycia dachowego. Zawilgocone drewno podlegało korozji biologicznej spowodowanej przez grzyby oraz owady (przede wszystkim kołatka domowego), co skutkowało całkowitą degradacją części elementów więźby dachowej.

W 1998 roku wykonano ekspertyzę, w oparciu o którą powstał projekt budowlany dotyczący wzmocnienia konstrukcji dachu i stropu budynku kościoła parafialnego w Łabędniku autorstwa dr inż. Edwarda Sapały. Prace, które wówczas zostały wykonane polegały na zabezpieczeniu odwrocia desek m.in. poprzez dezynfekcję i dezynsekcję drewna. Trudno jednoznacznie ocenić jak skuteczne były przeprowadzone wówczas zabiegi. Obserwując pogarszającą się kondycję obiektu należy jednak założyć, że po niemal 30 latach zabiegi biobójcze należy przeprowadzić ponownie przed rozpoczęciem kolejnych etapów prac konserwatorskich.

1. Dokumentacja fotograficzna stanu zachowania – zdjęcia w wysokiej rozdzielczości umożliwiające inwentaryzację obiektu.
2. Dokładne odkurzenie i oczyszczenie odwrocia desek stropu od strony więźby dachowej. W miarę potrzeby delikatne przeszlifowanie powierzchni w celu usunięcia zabrudzeń blokujących dostęp preparatów biobójczych
3. Wykonanie dezynsekcji obiektu z pomocą preparatu biobójczego XILIX GEL na bazie permetryny. Preparat w postaci emulsji zostanie wstrzyknięty we wszystkie większe ubytki, a następnie naniesiony metodą spryskiwania pod niskim ciśnieniem (maks. 5 bar) na całe odwrocie stropu. Po ok. 3 tygodniach (wymaganym czasie schnięcia) ewentualne pozostałości nośnika w postaci białego pyłu zostaną usunięte (szczotki, odkurzacz). Przez ok. 1 miesiąc możliwa będzie kontrola zasięgu preparatu w promieniowaniu UV.
4. Impregnacja osłabionych partii drewna żywicą akrylową HekolI-15 lub Paraloidem B 72 w toluenie. Zabieg zostanie przeprowadzony po wyschnięciu i utrwaleniu preparatu biobójczego.